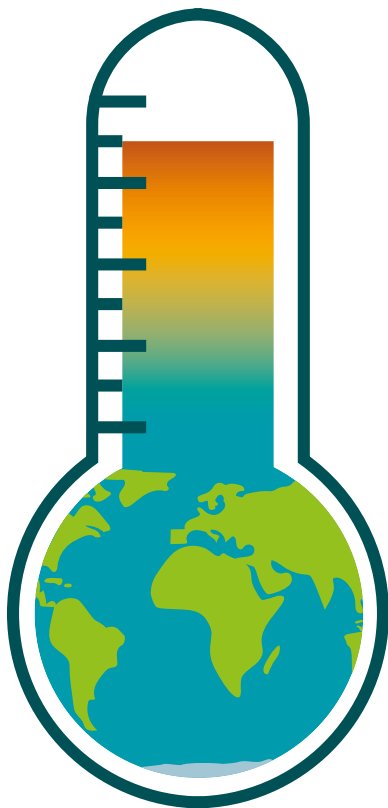

ÖSTERSUNDS
KOMMUN
STAAREN TJIELTE

Klimatstrategi för ett fossilfritt och energieffektivt Östersund 2019-2023

Innehållsförteckning

Varför en klimatstrategi?.....	4
Klimatstrategin.....	7
Mål för minskad klimatpåverkan.....	8
Övergripande målbilder och strategi.....	9
Klimatordlista	10
Hur går det för Östersund?	12
Hur går det för kommunen?.....	13
Strategiska utvecklingsområden	15
1. Utforma organisation och styrmedel för ett effektivt klimatarbete.....	17
2. Skapa hållbara och energieffektiva resor och transporter.....	21
3. Öka andelen förnybar energiproduktion.....	25
4. Skapa en mer effektiv energianvändning.....	27
5. Använda fossilfria och energieffektiva arbetsmaskiner, snöskotrar och vattenmaskiner	29
6. Samhällsplanera klimatsmart och satsa på hållbart byggande.....	31
7. Göra Östersund medvetet och hållbart - att leva, bo och besöka.....	33
8. Öka fossilfria kapitalförsäkringar och gröna obligationer.....	35
9. Utveckla Östersund till en klimatneutral kommun.....	37
Ansvar och uppföljning, Relaterade dokument.....	39

Varför en klimatstrategi?

Klimatutmaningen är akut. För att minska de katastrofala effekterna av stigande temperaturer måste utsläppen av koldioxidutsläpp och växthusgaser minska snabbt. Det är en lokal och global fråga som rör oss alla. Klimatforskare är överens: det är vi människor som orsakar de växthusgasutsläpp som leder till klimatförändringarna och den förhöjda temperaturen. Men det innebär också att det är vi människor som tillsammans kan bromsa klimatförändringarna, genom stora och små förändringar i vår vardag.

Våra lokala växthusgasutsläpp bidrar till klimatförändringar över hela världen och effekterna påverkar Östersund och Jämtland redan idag. För att vårt klimatarbete ska ge bäst effekt måste vi samordna det och se till att våra klimatsatser stöder och förstärker varandra. Där kommer klimatstrategin in.

I arbetet med att ta fram Östersunds klimatmål har en koldioxidbudget varit ett viktigt underlag. Östersunds koldioxidbudget tydliggör hur mycket utrymme som finns kvar för koldioxidutsläpp i Östersund, för att vi ska klara

vår del av Parisavtalets 1,5-gradersmål. Koldioxid lagras i atmosfären och den samlade mängden utsläpp avgör om temperaturen kommer att stiga. Koldioxidbudgeten visar att vi måste minska utsläppen snabbt. Ju längre vi väntar desto kraftigare utsläppsminskningar måste vi göra för att undvika förödande effekter.

Vårt mål är att Östersunds kommun ska vara fossilfritt och energieffektivt till 2030. Östersunds kommunorganisation ska bli fossilfri och energieffektiv redan 2025.

Östersund ska vara föregångare och tillsammans ska vi visa hur det är möjligt att leva gott utan att bidra till negativ klimatpåverkan lokalt och globalt. Vi måste både förändra våra beteenden och använda oss av nya tekniska lösningar. Det krävs många olika åtgärder och systemförändringar för att vi ska bli fossilfria. Vi alla: Östersunds kommun, de kommunala bolagen, Region Jämtland Härjedalen, Länsstyrelsen Jämtlands Län, alla Östersundsbor, våra företag och organisationer, måste arbeta tillsammans för att minska våra utsläpp.

I Östersund har vi sen flera år tillbaka ett aktivt klimatarbete och har redan minskat våra utsläpp, så vi vet att vi kan. Men för att bli fossilfria och energieffektiva till 2030 måste vi öka takten.

Klimatstrategin

Kommunfullmäktige antog Klimatstrategin 26 september 2019. Den ska styra Östersunds kommuns arbete och beskriver de prioriterade och strategiska utvecklingsområdena för klimatarbetet. Den gäller för Östersunds kommuns geografiska område och för kommunorganisationen under 2019 - 2023.

Den är vägledande för att hela Östersund ska vara fossilfritt och energieffektivt 2030. För att nå dit måste vi ha noll fossila koldioxidutsläpp, minska energiförbrukningen med 30 procent jämfört med 2010 och minska våra utsläpp från konsumtion. Det är tuffa mål och det är bara tio år kvar.

Östersunds kommunorganisation ska gå före och visa att det är möjligt, och har därför som mål att bli fossilfri redan till år 2025.

Att bli fossilfria och energieffektiva innebär att vi klarar vår del i Parisavtalet, rekommendationerna från IPCC (Förenta nationernas klimatpanel), målen i Länsstyrelsens nya klimatstrategi, Östersunds koldioxidbudget och dessutom bidrar vi till att uppfylla de globala målen för hållbar utveckling.

I strategin finns det förslag som ska göra det lättare för oss alla att minska vår klimatpåverkan - utifrån våra egna förutsättningar. Vissa klimatåtgärder kan även leda till ekonomiska besparingar både för samhället i stort, för företag och för individer.

Klimatstrategin har tagits fram i bred samverkan genom medborgardialoger, men även dialog och kunskapsinhämtning från organisationer, näringsliv, kommunala förvaltningar och bolag samt experter från näringsliv och forskning.

Mål för ökad hållbarhet

Kommunfullmäktige har fastställt en långsiktig vision för en hållbar utveckling i Östersunds kommun som geografiskt område:

“Ett demokratiskt, socialt, ekologiskt och ekonomiskt hållbart Östersund är den gemensamma, grundläggande visionen för Östersunds utveckling och utgångspunkten för det långsiktiga politiska arbetet”

Övergripande målbilder och strategi

- De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 procent i Östersunds kommun som geografiskt område till år 2030.
- De fossila koldioxidutsläppen ska minska med 100 procent i kommunorganisationen till år 2025.
- Energiförbrukningen ska minska med 30 procent i Östersunds kommun som geografiskt område och i kommunorganisationen till år 2030.
- Växthusgaserna ska minska med 60 procent mellan 1990 – 2020 (Borgmästaravtalet, Covenant of Mayors).
- Färdmedelsfördelningen i Östersunds tätort ska vara 40 procent bil, 20 procent kollektivtrafik och 40 procent aktiva transporter, cykel och gång, år 2030.
- Kommunens översiktsplan "Östersund 2040" är en av de fyra huvudstrategierna i "En klimatneutral kommun". Enligt planen ska kommunen ta en ledande roll i arbetet med att minska utsläppen av växthusgaser.
- I kommunens hållbarhetsarbete är ambitionen att bidra till de 17 globala målen i Agenda 2030 som FN har antagit. Klimatutsläppen har betydelse för möjligheten att nå alla målen.

Klimatordlista

Energieffektiv: Innebär att göra energianvändningen så ekonomiskt effektiv som möjligt för användarna och samtidigt så hållbar som möjligt för samhället.

Fossila bränslen: Bensin, diesel, olja, naturgaser, torv och kol är exempel på fossila bränslen. De kallas för fossila för att de under hundratusentals år har bildats av gammalt organiskt material. När vi använder fossila bränslen bildas växthusgasen koldioxid. Fossila bränslen kommer någon gång ta slut.

Fossilfri energi: Energi som inte produceras direkt från fossila bränslen som olja, kol eller gas kallas för fossilfri energi.

Förnybara bränslen: Vindkraft, solkraft, vattenkraft och biobränsle är exempel på förnybara bränslen. De är sånt som hela tiden förnyas och inte kommer att ta slut. En viktig egenskap för förnybar energi är att den inte tillför koldioxid till atmosfären, och därför orsakar den inte heller någon ökad klimatförändring.

Global uppvärmning: Som en följd av den ökade växthuseffekten, som orsakas av människans utsläpp av växthusgaser, ökar jordens temperatur. Det kallas för global uppvärmning. En effekt av global uppvärmning är att klimatet förändras (klimatförändringar) vilket leder till flera konsekvenser för människan, som torka, översvämningar, häftiga oväder med mera.

IPCC: Intergovernmental Panel of Climate Change är FN:s klimatpanel och förkortas IPCC. De sammanställer de vetenskapliga kunskapsläget om klimatförändringar, konsekvenser och möjliga lösningar.

Klimatförändringar: Är något som sker både naturligt och något som människan orsakar. Klimatförändringarna har gått snabbare än någonsin sen människan började använda fossila bränslen.

Koldioxid: Är en förutsättning för liv på jorden, men är även dödlig i för höga koncentrationer. Koldioxid är den växthusgas som ökar den globala uppvärmningen. CO₂ är den kemiska betäckningen på koldioxid.

Parisavtalet: Är Förenta nationernas klimatavtal. Det är ett internationellt avtal som togs fram i Paris 2015. Varje land åtar sig att bidra till att hålla den globala uppvärmningen under 2 grader, men helst under 1,5 grader. Avstämning görs var femte år. Avtalet innebär även stöd från industrialiserade länder till utvecklingsländer. Parisavtalet ersätter det tidigare Kyotoprotokollet.

Växthusgas: Är gaser som finns naturligt i luften och som orsakar växthuseffekten runt jorden. När växthusgasernas koncentration i atmosfären ökar leder det till en ökad växthuseffekt – alltså global uppvärmning. Koldioxid är en växthusgas.

Hur går det för Östersund?

I Östersund har vi ett aktivt klimatarbete som har gjort att utsläppen har minskat. Mellan 1998 och 2017 har utsläppen av fossil koldioxid minskat med 42 procent, cirka 5 475 ton i genomsnitt varje år.

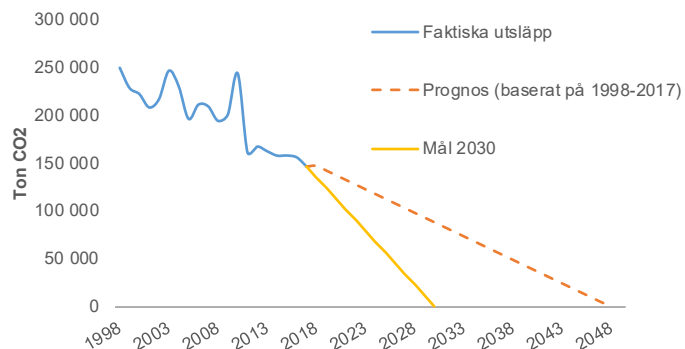
Energianvändningen i Östersund har minskat med 19 procent mellan 2010 och 2017. Målet är att minska med 30 procent till 2030.

Men med den här utsläppstakten kommer vi inte bli fossilfria till år 2030. Vi måste ha en minskning på minst 11 200 ton per år för att nå vårt mål.

Under 2017 minskade utsläppen med 9 650 ton fossil koldioxid, det ligger i linje med vad som krävs och visar att det är möjligt.

Läs mer om hur det går med klimatarbetet på: www.ostersund.se/klimat

Utsläppsminskning och målsättning för fossilfritt Östersund

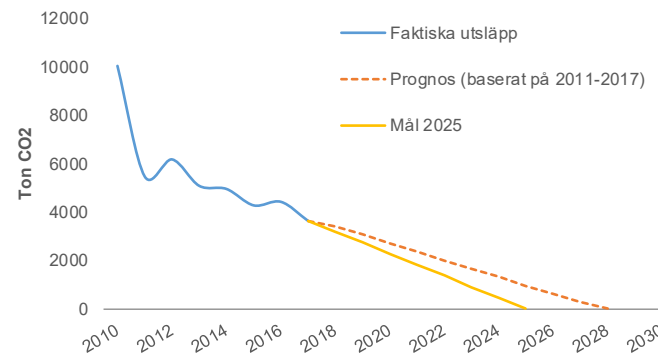
Hur går det för kommunorganisationen?

Även i kommunorganisationen har vi ett aktivt klimatarbete som har minskat utsläppen. Mellan 2010 och 2017 har utsläppen av fossil koldioxid minskat med 64 procent, cirka 910 ton varje år. Största delen av minskningen skedde mellan 2010 och 2011. Mellan 2011 och 2017 har minskningen legat på cirka 300 ton per år i genomsnitt.

Energianvändningen i kommunorganisationen har minskat med 15 procent mellan 2010 och 2017, målet är att minska med 30 procent.

Men för att kommunorganisationen ska kunna bli fossilfri redan till 2025 måste minskningen av fossil koldioxid vara i genomsnitt 460 ton per år. Under 2017 minskade utsläppen med hela 790 ton, vilket är positivt och underlättar vår fortsatta omställning.

Utsläppsminskning och målsättning för fossilfri kommunorganisation

De strategiska utvecklingsområdena är:

- 1 Utforma organisation och styrmedel för ett effektivt klimatarbete
- 2 Skapa hållbara och energieffektiva resor och transporter
- 3 Öka andelen förnybar energiproduktion
- 4 Skapa mer effektiv energianvändning
- 5 Använda fossilfria och energieffektiva arbetsmaskiner, snöskotrar och vattenmaskiner
- 6 Samhällsplanera klimatsmart och satsa på hållbart byggande
- 7 Göra Östersund medvetet och hållbart – att leva, göra, bo och besöka
- 8 Öka fossilfria kapitalplaceringar och gröna obligationer
- 9 Utveckla Östersund till en klimatneutral kommun

Strategiska utvecklingsområden

Klimatstrategin är ett politiskt styrdokument som beskriver de prioriterade och strategiska utvecklingsområdena för klimatarbetet i Östersunds kommun, för att vi ska nå våra mål. Den gäller för Östersunds kommuns geografiska område och för kommunorganisationen under 2019 – 2023.

De strategiska utvecklingsområdena är utformade inom ramen för kommunorganisationens ansvarsområden och är valda utifrån den beslutanderätt som kommunorganisationen har. Samt utifrån hur vi snabbast och mest effektivt kan minska utsläppen från fossila bränslen och energianvändning.

Varje strategiskt utvecklingsområde har åtgärds punkter knutna till sig, totalt 74 stycken.

1

Utforma organisation
och styrmedel för ett
effektivt klimatarbete

För att nå framgång är det viktigt hur kommunen organiserar sig och att det finns resurser för att bedriva ett effektivt och framgångsrikt arbete.

1. Östersunds kommunorganisation sätter år **2025 som övergripande målbild** för att bli fossilfri och energieffektiv, för att det ska vara realistiskt att bli fossilfri i det geografiska området till år 2030.

- 2.** Det bör finnas en **strategigrupp** för att samordna arbetet med att nå kommunens klimatmål. Gruppen bör bestå av utvalda politiker och tjänstemän som stöttar processen med genomförande av klimatprogram och klimatstrategi.
- 3.** Det ska finnas en **klimatbudget** för att säkerställa att personella och ekonomiska resurser avsätts för genomförandet av klimatprogrammet och strategin, se exempelvis Trondheims och Oslos klimatbudget. Deras klimatbudget visar vilka åtgärder som måste vidtas för att uppnå så stora nedskärningar av växthusgaser som möjligt. Och hur mycket pengar som ska användas för att uppnå detta. I budgetprocessen ska det ställas krav på att synliggöra minskningar respektive ökningar av klimatpåverkande utsläpp för att medel ska styras till åtgärder som har bäst effekt. Metoder för att fördela utsläppsminskningar på varje nämnd bör utredas. Östersunds kommunorganisation ska också göra en årlig redovisning avseende de avsteg som gjorts från översiktsplanen och vilka konsekvenser det kan få för klimatpåverkan.

4. Östersunds kommunorganisation bör fortsätta **samverka med andra kommuner**, genom exempelvis föreningen Klimatkommunerna, Fossilfritt Sverige, SÖT-samarbetet (Sundsvall, Östersund, Trondheim.), Svenska Cykelstäder etcetera. Kompetens och omvärldsbevakning är oerhört viktigt för ett effektivt arbete.
5. Samtliga nämnder och förvaltningar i Östersunds kommunorganisation ska snarast ta fram **avvecklingsplaner för de fossila bränslen** som används.
6. Östersunds kommunorganisation bör söka bidrag från den stora flora av **klimatomställningsstöd** som finns. Till exempel kan det handla om att anställa resurser för **bidragsmaximering** som kan stötta och hjälpa förvaltningar, organisationer och företag att söka bidrag.
7. Klimatväxling har visat sig vara ett bra styrmedel för att minska utsläpp och även frigöra medel för investeringar. **Klimatväxling** för flygresor ska fortsätta och det ska utredas om klimatväxling kan införas på fler områden.
8. Östersunds kommun bör genomföra åtgärder inom de områden där Östersund har fått låga **poäng i miljörankningar och benchmarking**. Det är ofta utvalda åtgärder som har hög klimateffekt. På detta sätt kan utsläppen minska samtidigt som kommunens miljöprofil stärks och kommunen kan vara ett intressant och bra exempel för andra kommuner.
9. Östersunds kommun ska se till att det finns **information** och en fungerande **kommunikation** kring de prioriterade områdena i klimatstrategin med medborgarna och även inom kommunorganisationen.

10. Östersunds kommun bör genomföra **regelbundna utbildningsinsatser** för medarbetare och förtroendevalda så att de kan agera som ambassadörer för resten av samhället då de utgör en stor del av Östersunds kommuns befolkning.
11. Det bör etableras ett tätare samarbete mellan klimat- och miljöenheter i kommunen och näringslivskontoret för att nyttja tillväxtpotentialen med klimatomställning. Östersunds kommun bör inleda ett **strukturerat samarbete med näringslivet**, till exempel som Uppsalas klimatallians eller Stockholms klimatpakt. Kommunorganisationen står för en liten del av utsläppen från kommunen som geografiskt område, och på detta sätt går det att påverka andra aktörer.
12. Kommunorganisationen bör fortsätta ställa **tydliga ägardirektiv** med fokus på minskad klimatpåverkan till de kommunala bolagen. De kommunala bolagen bedriver ett offensivt miljöarbete och har stora möjligheter att påverka hushåll och företag inom det geografiska området. Det finns mycket kunskap och utvecklingspotential inom hela kommunkoncernen som bör tas till vara för att tillsammans minska klimatpåverkan fortare.

2

Skapa hållbara och energieffektiva resor och transporter

Den största andelen av utsläppen i Östersund kommer från transportsektorn. Kommunen behöver därför satsa stora resurser för att förbättra möjligheterna att åka kollektivt, gå och cykla.

13. En övergripande målbild bör antas om en förändrad **färdmedelsfördelning** i Östersunds tätort.

Målsättningen till 2030 bör vara en fördelning där andel bil är 40 procent, cykel och gång 40 procent och kollektivtrafik är 20 procent. Enligt en HEAT-studie utförd av Trivektor kan det bli en samhällsekonomisk vinst på 95 – 137 miljoner kronor årligen. Och 497 ton koldioxidekvivalenter sparas om andelen kollektivtrafik, gång och cykel ökar från dagens cirka 37 procent till 60 procent. Även jämställdhetsaspekter och trafiksäkerhet skulle främjas.

14. Det ska genomföras en fortsatt satsning på **elektrifieringen av stadsbusstrafiken** till nya linjer. Det ska vara hög framkomlighet för kollektivtrafiken i staden, genom att förbättra framkomligheten blir kollektivtrafiken ett attraktivt alternativ till bilen.

15. Det ska finnas goda bussförbindelser med fordon som drivs av förnybara drivmedel mellan kommunens tätorter. **Kollektivtrafiken** ska vara etablerad i nya bostadsområden redan vid inflyttning för att förbinda nya stadsdelar. Att planera täta boendestråk är viktigt för att skapa underlag för kollektivtrafiken.

16. Östersunds kommun ska förbättra och utveckla drift och underhåll på **gång- och cykelvägar**, både sommar och vintertid. Detta främjar även jämställdhet.

17. Östersunds kommun ska implementera den handlingsplan som tagits fram inom ramen för **CERO-projektet**, och avsätta resurser för implementeringen. Östersunds kommun har med stöd av energimyndigheten och KTH tagit fram en CERO-analys om hur kommunen kan minska utsläppen från de anställdas resor.
18. Östersunds kommun bör verka för utvecklingen kring **delandetjänster** och **digitalisering** som medför nya möjligheter för kollektivtrafik- och samåkningstjänster, samt kombinationer av dessa. Kombinerad Mobilitet och Mobility as Service (MaaS) innebär att mobilitet är något som kan köpas som tjänst och som inte kräver att man äger en egen bil. Kombinerade mobilitetstjänster innebär att kunden köper ett abonnemang som ger mobilitet, där olika transportslag kopplas ihop. Till exempel dagens kollektivtrafik, bilpool, cykelpool, hyrbil, taxi med mera. Det kan också vara reseplanerare som kopplar ihop hela resan.
19. Östersunds kommun bör utreda förutsättningar ur stadsplaneringssynpunkt och följa utvecklingen med delade, uppkopplade och **eldrivna automatiserade fordon** och om det är möjligt att bli en **testarena** för dessa. Detta eftersom det finns potential, förutsatt att fordonen delas, att de kan öka kollektivtrafikresandet och minska trängsel.
20. Östersunds kommun ska ta fram ett **mobilitets- och trafikprogram och en mobilitets-/trafikstrategi** som ersätter den utgångna trafikplanen. Resevaneundersökningar är viktiga verktyg och underlag för att ta fram styrdokumentet.
21. Minst 25 procent av parkeringsplatserna vid nybyggnation ska ha **laddinfrastruktur** för elfordon när Östersunds kommun bygger egna bostäder och verka för att andra aktörer också följer efter.

22. Östersunds kommun bör byta ut fler fordon i **tjänstebilsflottan** till elfordon. Östersunds kommun bör etablera nya laddstationer i takt med att antalet elbilar ökar i den interna fordonsflottan.
23. Östersunds kommun ska minska antalet **tjänstebilar** genom till exempel bilpooler, elcyklar, bussåkning och samåkning. Alla förvaltningar ska snarast vidta åtgärder för att minska antalet fordon och gå över till fordon som kan drivas med förnybart bränsle och stimulera ett fossilfritt resande. Förutsättningarna ska utredas för att samnyttja bilpooler med andra företag och organisationer.
24. Östersunds kommun ska i god tid göra en genomgång av kommande **upphandlingar** för att kunna ställa relevanta krav. Ungefär hälften av kommunorganisationens utsläpp kommer från upphandlade tjänster; upphandling är ett kraftfullt verktyg för att minska utsläppen.
25. Östersunds kommun bör utreda och införa förbättrade **logistiklösningar** för interna och externa transporter. Minskat antal transporter innebär också ökad trafiksäkerhet.
26. Östersunds kommun bör aktivt främja de anställdas möjligheter till **distansarbete** i de fall det är möjligt. Det bör tydliggöras när och hur det är möjligt i till exempel policy, riktlinjer eller motsvarande. Inriktningen bör vara att minska antalet resor totalt, genom

digitalisering och nya arbetssätt.

Detta skulle kunna innebära positiva effekter ur både effektivitets- samt arbetsmiljösynpunkt, lägre kostnader för resor, mindre arbetstid som läggs på själva resan samt mindre tid borta från familj med mera.

27. Anställda som har långa avstånd till jobbet saknar kollektivtrafik eller har funktionsvariationer bör prioriteras när det gäller **parkeringsplatser**.
28. En utredning bör göras om möjligheten till **slingbussar** utan fast tidtabell.

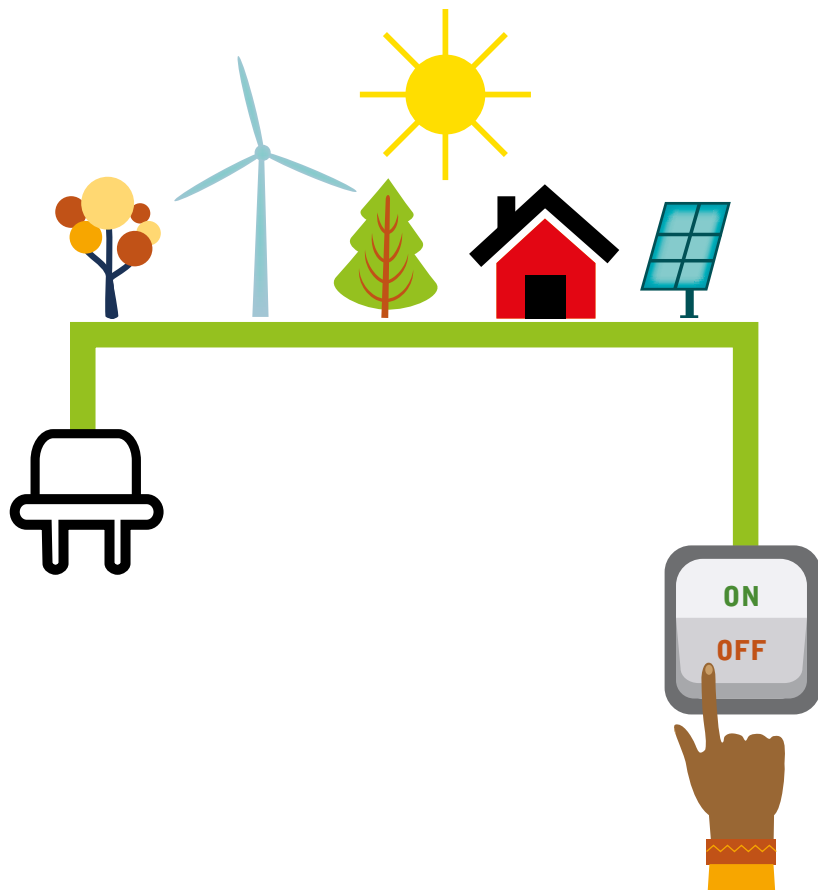
3

Öka andelen förnybar energiproduktion

Om vi ska kunna tanka våra fordon hållbart och ha en hållbar energianvändning är det viktigt att det finns förnybara alternativ och hållbara tankställen.

29. Östersunds kommun bör verka för och hjälpa till med etableringen av **tankstationer för flytande biogas**, där det också går att tanka komprimerad gas. Då finns det även en backup för produktionen i Göviken.

30. Östersunds kommun ska utreda förutsättningarna och se till att det insamlade **matavfallet** används till att producera drivmedel.
31. Östersunds kommun bör vid nybyggnation och större ombyggnationer installera **solceller** på lämpliga platser, i enlighet med beslut i kommunfullmäktige.
32. Östersunds kommun ska fastställa och genomföra en avvecklingsplan för den **fossila olja** som fortfarande används för att värma fastigheter, senast 2025.
33. Östersunds kommun bör följa utvecklingen av **vätgas** för fordonsdrift.
34. Östersunds kommun ska verka för att det finns **tankställen** för förnybara bränslen och laddplatser i hela kommunen.

4

Skapa en mer effektiv energianvändning

Den bästa energin är den energi som inte används. Att energieffektivisera innebär att kostnader minskar i ett längre tidsperspektiv.

35. Östersunds kommun ska fortsätta bedriva **effektiviseringsarbete** och behålla sin **energicertifiering**.

36. Östersunds kommun ska fortsätta bedriva **energitillsyn** som en del av miljötillsynen.

37. Östersunds kommun bör fortsätta bedriva **energi- och klimatrådgivning**.

38. Östersunds kommun ska kräva att nyproducerade fastigheter som byggs internt eller på kommunens mark minst ska uppfylla **silverkravet i Miljöbyggnad**.

39. Östersunds kommun bör stimulera till att fler fordon byts ut till **elfordon**.

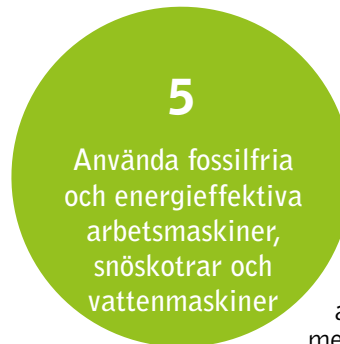
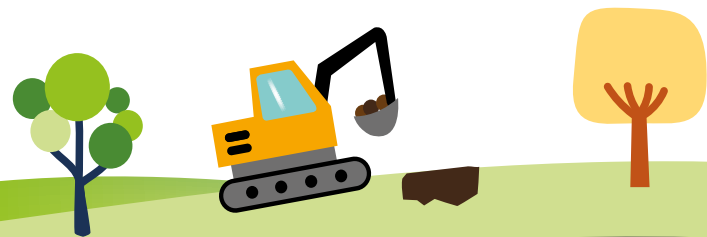
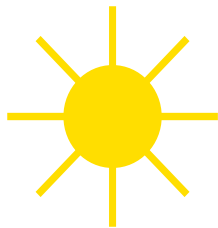
40. Östersunds kommun bör stimulera **passivhus, aktivhus och solenergi**.

41. Kommunkoncernen bör arbeta aktivt med **energieffektivisering** i kommunkoncernens fastighetsbestånd.

42. Östersunds kommun ska använda **upphandlingsverktyget** och ställa krav på låg energiförbrukning och klimatpåverkan vid upphandling av fordon, tjänster och varor.

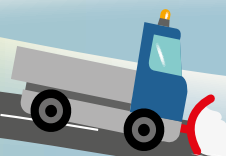
43. Östersunds kommun ska fortsätta arbetet med **belysningsprogrammet**.

44. Östersunds kommun bör följa arbetet med de nya tekniklösningar som kommer för effektivisering av **godstransporter**.
45. Östersunds kommun bör ta del av de försök som görs och införa intressanta lösningar inom **Smart city-projekt**. Det övergripande syftet är att förbättra livskvaliteten för medborgarna genom smart teknik.
46. Östersunds kommun bör genomföra en heltäckande **energikartläggning** inom kommunorganisationen som följs upp årligen på enhetsnivå.

Arbetsmaskiner och snöskotrar står för en stor del av klimatpåverkande och luftförorenande utsläpp. Även utsläpp från båtar bidrar till klimatpåverkan och kan förorena Storsjön.

47. Östersunds kommun ska vid **upphandling** av arbetsmaskiner, snöskotrar och båtar välja alternativ med **låg klimatpåverkan**. Vid upphandling av tjänster ska möjligheten att ställa krav beaktas.
48. Östersunds kommun ska samverka med andra aktörer för att **driva utvecklingen** mot **fossilfria** och **energieffektiva** arbetsmaskiner, skotrar och båtar framåt.

6 Samhällsplanera klimatsmart och satsa på hållbart byggande

Samhällsplanering har stor betydelse för hur klimatsmart vår kommun kommer att bli i framtiden. Därför måste vi tänka på hur det byggs och planeras för trafik och parkering.

- 49.** Östersunds kommun bör öka **GIS-användning** som kan bidra till att minska klimatpåverkan och klimatkommunikation.
- 50.** Skolor och förskolor ska lokaliseras i mindre enheter med närhet till bostäder, för att möjliggöra aktiva transporter med gång och cykling. **Planering, riktning och utformning** av förskolor, skolor, äldreboenden och andra byggnader möjliggör även ett mindre behov av värme och kyla av lokaler och därmed energiåtgång. En ytterligare aspekt är närhet till parker, grönområden, stadsnära skog och rekreationsområden till exempel idrottsplatser och skidspår för att möjliggöra minskade transporter för rekreation.
- 51.** Östersunds kommun bör ställa krav i markanvisningsavtal för att stimulera ett hållbart byggande. **Miljöbyggnads silverkrav** för energi samt uppkoppling till fjärrvärme bör ställas där det är relevant. Kommunen bör också föra dialog med byggherrar för att öka användningen av klimatsmarta byggnadsmaterial, exempelvis trä eller annat.
- 52.** Östersunds kommun ska öka möjligheterna att parkera cyklar säkert i hela kommunen, både i Östersunds tätort och i serviceorterna vid större målpunkter och kollektivtrafikpunkter. **Cykelparkering** kan vara parkeringshus, cykelparkering med eller utan tak, med cykelställ där cykelns ram kan låsas fast.

53. Östersunds kommun ska utreda vilka standarder för byggnadsmaterial som minst ska gälla vid egenproduktion av fastigheter. Införande av en **trähuspolicy** bör övervägas. Erfarenheter kan inhämtas från Östersundshem inom området som alltid bygger med minst Miljöbyggnads krav för silver eller med Svanen-märkning.
54. Östersunds kommun ska aktivt informera om möjligheter till **flexibla parkeringstal**, i enlighet med parkeringspolicyen.

7

Göra Östersund
medvetet och hållbart
- att leva, göra, bo
och besöka

Östersund är ett fantastiskt område att bo, leva och verka i. För att förädla dessa kvaliteter ska Östersund utvecklas så att det är enkelt för invånare, verksamheter och besökare att bidra till ett fossilfritt Östersund.

55. Östersunds kommun ska göra det lättare för de anställda och medborgarna att återvända och återvinna varor och material och verka för en **minskad och hållbar konsumtion** av varor. En utredning bör göras för att identifiera arbetssätt, metoder och affärsmodeller som uppmuntrar eller bidrar till minskad konsumtion, ett klimatanpassat samhälle och en cirkulär ekonomi.
56. De företag och organisationer som arbetar med frågan samt de aktiviteter som pågår i Östersund ska **synliggöras** för medborgare och anställda så de kan använda sig av dem.
57. Kommunorganisationen ska förbättra möjligheterna till **delad användning, återanvändning och reparation**. Kommunorganisationen ska arbeta internt med att förebygga avfall. Östersunds kommun ska se över våra behov och de mängder av varor som förbrukas. System för att dela återanvända resurser internt ska införas. Vissa upphandlingar, exempelvis möbler, bör innehålla möjligheten att köpa begagnade varor.
58. Kommunorganisationen ska utreda vilka varor som är minst resurskrävande och klimatpåverkande, upphandla dem och göra det lätt i inköpsystemet att hitta **produkter med låg klimatpåverkan**.

59. Östersunds kommun ska **samverka** med andra kommuner, regioner med flera för att utbyta erfarenheter och ta fram relevanta klimatberäkningar eller livscykelanalyser för material och produkter samt att metoder som bidrar till minskad konsumtion.
60. Vid val av **förmånserbjudanden** till kommunens anställda ska klimatperspektivet vägas in.
61. Östersunds kommun ska utveckla och bredda stödet för **hållbara aktiviteter** och projekt som Östersundsborna kan delta i. Vid kommunala evenemang och möten ska livsmedel med låg klimatpåverkan väljas.
62. Östersunds kommun bör tillsammans med Destination Östersund och andra aktörer initiera ett arbete för att göra och synliggöra Östersund som en **fossilfri och hållbar destination och eventstad**. Turister och resenärer ska kunna resa fossilfritt hit och inom orten. Det ska vara enkelt att få information om fossilfria resmöjligheter och Östersund som hållbar gastronomistad.
63. Östersunds kommun ska utforma **upphandlingar** så att de främjar närproducerade livsmedel.
64. Östersunds kommun ska fortsätta med att minska klimatpåverkan från mat, skapa mindre stressiga matsalsmiljöer och jobba långsiktigt för att minska matsvinnet. Erfarenheterna bör spridas och forum skapas för samarbete och kunskapsutbyte om matfrågor och **matens klimatpåverkan**.
65. Östersunds kommun bör förnya sitt **lånecykelprogram**.

8

Öka fossilfria kapitalförsäkringar och gröna obligationer

Hur pengar sparas och förvaltas långsiktigt i fonder påverkar klimatet. I gröna obligationer viks kapitalet åt olika slags klimat- och miljöprojekt. Genom att placera kapital i till exempel gröna obligationer eller miljöteknikfonder premieras de klimatvänliga investeringarna.

66. Östersunds kommun ska fortsätta ge ut **gröna obligationer**.
67. Östersunds kommun ska fortsätta arbetet med att utveckla sina fossila **kapitalplaceringar**, ett arbete som bör vara slutfört 2020. 2018 var innehavet 100 procent fossilfritt. Innehavet och vägen mot målet bör synliggöras tydligt i kommunens miljöredovisning.

9

Utveckla Östersund
till en
klimatneutral
kommun

För att ha ett effektivt klimatarbete måste vi omvärldsbevaka och fördjupa våra kunskaper. Under strategiperioden ska omgivningsbevakning, kunskapspridning och samverkan ske inom en rad områden.

Områden att bevaka och utveckla:

68. Förstudie av **biokolsproduktion** och behov i Östersund.

69. Ekosystemtjänster och ekologisk kompensation och strategisk användning av Östersunds kommuns **skogsinnehav** och träd i parker och gatumiljö.

70. Hållbar **markskonsumtion** och lokal/regional **livsmedelsproduktion**.

Områden att bevaka:

71. Produktion av **grönt flygbränsle**.

72. Möjlighet att bli ett testområde för autonoma luftfartyg och **elektriskt flyg**.

73. Koldioxidlagring och koldioxidanvändning.

74. Koldioxidlagring inom jordbruk och skogsbruk, inklusive kunskapspridning om metoder som fungerar.

För att utveckla och fördjupa kunskapen om områdena kan förstudier eller utredningar genomföras. Förstudierna bör i så fall belysa CO₂-ekvivalent-potenital, kostnader, utvecklingsmöjligheter, övriga hinder och utmaningar. Därefter tas beslut om vägen vidare inför nästa strategiperiod.

Ansvar och uppföljning

Ansvar och spridning

Klimatstrategin har beslutats av Kommunfullmäktige. Kommunstyrelsen är beredande politiskt nämnd. Klimatsamordnare är dokumentansvarig och har ansvaret för att förvalta strategin vilket innebär att säkerställa tillämpning, följa upp och revidera vid behov.

Uppföljning

Kommunstyrelsen har huvudansvaret för uppföljning och revidering av klimatstrategin. Samhällsbyggnad genomför det praktiska arbetet med att följa upp strategin varje år och ta initiativ till revidering vid behov.

Relaterade dokument

Översiktsplan Östersund 2040, antagen av kommunfullmäktige 2014-03-20

Klimatprogram, antagen av Kommunfullmäktige 2019-09-26

Klimatstrategin, antagen av Kommunfullmäktige 2019-09-26

Koldioxidbudget 2020 - 2040 Östersunds kommun

Vårt mål är att Östersunds kommun ska vara fossilfritt och energieffektivt till 2030. Östersunds kommunorganisation ska bli fossilfritt och energieffektiv redan 2025.

Samhällsbyggnad

Östersunds kommun, 831 82 Östersund

Tel: 063-14 40 00 www.ostersund.se

**ÖSTERSUNDS
KOMMUN**
STAAREN TJIELTE